

College informatiebrief (embargo tot 6 oktober 2022 – 14.30 uur)

Onderwerp: Evaluatie 1-gramsmaatregel

Datum: 27 september 2022 / 6 oktober 2022

Portefeuille J.M. de Vries

1. Inleiding

Op 19 december 2017 heeft uw raad op voorstel van het college van B&W besloten:

- Te constateren dat het verlagen van de verkoophoeveelheid softdrugs in de coffeeshop van 5 gram naar 1 gram per persoon per dag juridisch haalbaar is en bestuursrechtelijk is te handhaven;
- Uw steun uit te spreken voor aanpassing door de burgemeester van het Coffeeshopbeleid Sliedrecht, inhoudende het verlagen van de maximale verkoophoeveelheid softdrugs naar 1 gram per persoon per dag voor personen van 18 tot en met 21 jaar.

Het doel van deze maatregel was om de doorverkoop van softdrugs uit de coffeeshop aan minderjarigen te beperken. De veronderstelling was, dat het doorverkopen van softdrugs door jongvolwassenen (18-21 jaar) aan minderjarigen beperkt zou kunnen worden door het invoeren van een leeftijd gerelateerde verkoophoeveelheid.

Inmiddels hebben we een aantal jaren ervaring op kunnen doen met de 1-gramsmaatregel. Tijdens de besluitvormende raadsvergadering van 30 maart 2021 is bij de behandeling van het Preventie – en handavingsplan alcohol en drugs 2020-2023 toegezegd een onderzoek uit te voeren naar het effect van de 1-gramsmaatregel. Met deze College informatiebrief informeren wij u over de uitkomsten van dit onderzoek, over onze overwegingen en over onze conclusies.

2. Opzet onderzoek

Wij hebben in het kader van dit onderzoek gesproken met de verschillende betrokken partijen over hun ervaringen. Daarnaast is er gesproken met diverse professionals (zowel lokaal als landelijk).

Om het effect van de 1-gramsmaatregel te kunnen meten zouden we een onderzoek moeten uitvoeren dat zich richt op het verkrijgen van inzicht in de daadwerkelijke doorverkoop aan of onder jongeren. Een dergelijk kwantitatief onderzoek met als uitkomst concrete data of cijfers m.b.t. het effect van de 1-gramsmaatregel is helaas niet mogelijk. We hebben wel onderzoek laten doen naar het middelengebruik onder de leeftijdsgroep 16/17-jarigen, maar we beschikken niet over een 0-meting en relevante, vergelijkbare cijfers met betrekking tot deze leeftijdsgroep ontbreken over de jaren heen. Wij hebben ons daarom binnen de toezegging gericht op de cijfermatige informatie die wel beschikbaar is en die ons zoveel mogelijk inzicht kan geven in het effect van de 1-gramsmaatregel.

3. Onderzoekresultaten

Om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van het softdrugsgebruik onder onze jongeren, is gekeken naar de beschikbare onderzoekresultaten. Hiervoor is gekeken naar de uitkomsten van de gezondheidsmonitor Jeugd DG&J ZHZ en twee onderzoeken die wij afzonderlijk uit hebben laten voeren m.b.t. dit thema, namelijk het Jeugdkaartonderzoek Middelengebruik (2021) en het onderzoek naar alcohol- en drugsgebruik bij 16- en 17-jarigen in Sliedrecht (DG&J, 2020).

De vraagstelling in de onderzoeken¹ vanaf 2018 is verschillend van de vraagstelling van 2017 en voorgaande jaren, waardoor de uitkomsten niet met elkaar te vergelijken zijn. Echter, drugsgebruik

¹ Gezondheidsmonitor Jeugd DG&J ZHZ

heeft één vraag die wel vergelijkbaar is met 2017, namelijk de vraag of jongeren wel eens wiet of hasj hebben gebruikt.

Voor de vraagstelling over wiet of hasj gebruik in een bepaalde periode geldt dat de periode is gewijzigd van de afgelopen vier weken (2017) naar de afgelopen drie maanden (2018 en verder). Doordat de lengte van de periode in de vraagstellingen verschillend is, is het niet mogelijk om de resultaten van de vragen met elkaar te vergelijken.

Drugsgebruik jongeren (2017)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
<i>Wel eens</i>				
Wel eens drugs gebruikt	2%	8%	2%	10%
Wel eens wiet of hasj gebruikt	0%	4%	1%	8%
Wel eens harddrugs gebruikt	2%	4%	2%	4%
<i>In de afgelopen 4 weken</i>				
Wiet of hasj gebruikt in de afgelopen 4 weken	0%	1%	0%	3%
Harddrugs gebruikt in de afgelopen 4 weken	1%	2%	0%	2%

Drugsgebruik jongeren (2018)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens wiet of hasj gebruikt	1%	4%	1%	8%
Wiet of hasj gebruikt in de afgelopen 3 maanden	0%	3%	1%	5%

Drugsgebruik jongeren (2019)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens wiet of hasj gebruikt	0%	5%	1%	8%
Wiet of hasj gebruikt in de afgelopen 3 maanden	0%	4%	1%	6%

Drugsgebruik jongeren (2020)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens wiet of hasj gebruikt	0%	9%	1%	9%
Wiet of hasj gebruikt in de afgelopen 3 maanden	0%	7%	1%	6%

Drugsgebruik jongeren (2021)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens wiet of hasj gebruikt	2%	6%	2%	10%
Wiet of hasj gebruikt in de afgelopen 4 weken	1%	1%	3%	3%

Ook al is de vergelijking vanaf 2017 niet goed te maken, valt wanneer we naar de cijfers kijken vanaf 2018 (vanaf dat jaar kunnen we goed vergelijken) wel op dat we een significante stijging zien in het softdrugsgebruik onder de leeftijdscategorie 14-15 jarigen. In 2021 valt op dat er geen sprake is van een stijging onder de 14-15 jarigen. Echter, het drugsgebruik onder 12-13 jarigen is sterk toegenomen. Dit sluit aan bij het beeld dat jongeren op steeds jongere leeftijd in aanraking komen met drugs.

Voor de leeftijdscategorie 16/17-jarigen hebben we enkel een afzonderlijk onderzoek uit laten voeren in 2020, hier hebben we helaas nog geen vergelijkbare cijfers van. Zie de uitkomsten van dit onderzoek in **bijlage 1**. Wel is in 2021 aanvullend het Jeugdkaartonderzoek middelengebruik uitgevoerd. Hiervoor zijn 15 jongeren van 16/17 jaar geïnterviewd. Uit dit onderzoek blijkt onder andere dat een groot deel van deze jongeren aan hun drugs komt via een dealer of via vrienden en dat zij de drugs met name buiten en op hangplekken gebruikt. Zie voor de verdere uitkomsten **bijlage 2**.

Voor de leeftijdscategorie 18 t/m 21-jarigen zijn enkel regionale cijfers beschikbaar (zie hieronder). Wanneer uit dit onderzoek de gegevens voor enkel Sliedrecht gefilterd worden, is het aantal respondenten te laag, waardoor hier geen betrouwbare cijfers uit komen.

Regio ZHZ	18-21 jaar
Ooit cannabis (hasj, marihuana, wiet) gebruikt in regio ZHZ	31%
In afgelopen 4 weken cannabis (hasj, marihuana, wiet) gebruikt in regio ZHZ	9%

4. Ervaringen met de 1-grammaatregel

Om een beeld te krijgen van het mogelijke effect van de 1-grammaatregel, is met verschillende betrokken partijen gesproken over hoe zij de maatregel en de ontwikkelingen rondom de doorverkoop van softdrugs onder jongeren in de afgelopen jaren hebben ervaren.

Politie

De politie heeft geen expliciete cijfers over een toename of een afname van de doorverkoop van softdrugs vanuit de coffeeshop. Wel ontvangt de politie meer signalen over de verkoop van softdrugs onder jongeren. Dit gaat over softdrugs die van buiten Sliedrecht in grotere hoeveelheden wordt gehaald en onder jongeren in Sliedrecht wordt verspreid.

Coffeeshophouder

De maatregel heeft wat de coffeeshophouder betreft geen toegevoegde waarde. Zijn klantenbestand bestaat voor slechts een heel klein deel uit jongeren tussen de 18 en 21 jaar en bij

die groep ziet hij dat die klanten een drempel ervaren om vaker bij hem te komen halen. Hij heeft naar zijn zeggen die klanten verloren. Deze klanten lijken uit te wijken naar elders in de regio.

Jongerenwerk

Wanneer de jongerenwerkers van S.O.J.S. jongeren spreken die softdrugs gebruiken, vangen zij regelmatig signalen op dat ze het op straat hebben verkregen, of elders in een andere gemeente. Zij zijn van mening dat de maatregel eerder een stimulans is om grotere hoeveelheden softdrugs op straat te halen, dan dat het voorkomt dat jongeren doorverkopen. De laatste ontwikkelingen in het gebruik en handelen van softdrugs, zijn helaas dat de jongeren die dit gebruiken, steeds jonger worden. Op dit moment constateert het jongerenwerk dat een deel van de jongeren vanaf 12 jaar al experimenteert met softdrugs. Het jongerenwerk maakt zich zorgen over deze ontwikkelingen en daarom is het jongerenwerk bezig met het opzetten van een plan om dit probleem aan te pakken. De wens vanuit het college is dat hier een stevige aanpak op wordt ingezet.

5. Handhaving

Tot op heden is er op basis van de aan de coffeeshop verstrekte gedoogverklaring geen aanleiding geweest om bestuurlijk te handhaven. Voor wat betreft de strafrechtelijke handhaving werden destijds een aantal kanttekeningen geplaatst bij het voorstel om de 1-gramsmaatregel in te voeren. In het lokale driehoeksoverleg heeft het Openbaar Ministerie (OM) aangegeven dat zij niet de intentie had de coffeeshopeigenaar en/of de koper van softdrugs strafrechtelijk te vervolgen als zij per persoon meer dan 1 gram verkopen c.q. meer dan 1 gram in bezit hebben. Het OM hanteert nog steeds de landelijke richtlijn van 5 gram per persoon per dag. Hierdoor zal de maatregel niet strafrechtelijk gehandhaafd worden.

6. Beperken van de verkrijgbaarheid

Wetenschappelijk onderzoek over succesvolle interventies bij het thema alcohol laten zien dat het verminderen van de verkrijgbaarheid wordt gezien als een succesvolle maatregel. Navraag bij Trimbos leert ons dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat aantoonde dat we dit effect bij drugs ook mogen veronderstellen. Daarnaast is de leefwereld van een jongere groter dan alleen Sliedrecht, denk bijvoorbeeld aan school, vrienden, uitgaan etc. De 1-gramsmaatregel geldt niet in andere gemeenten in onze regio met coffeeshop(s). De maatregel geldt alleen in Sliedrecht. Dit in tegenstelling tot maatregelen die de verkrijgbaarheid van alcohol verminderen, die landelijk gelden.

7. Conclusie

Het doel van de invoering van de 1-gramsmaatregel was het beperken van de doorverkoop van softdrugs uit de coffeeshop aan minderjarigen.

Op basis van het bovenstaande onderzoek overwegen en concluderen wij het volgende:

Slechts een heel klein deel van de klanten van de coffeeshop in Sliedrecht bestaat uit de doelgroep jongvolwassenen. De leefwereld van deze jongeren bevindt zich niet alleen in Sliedrecht, maar ook daarbuiten. Doordat Sliedrecht een geïsoleerd beleid voert is er dus sprake van een verplaatsing van de handel in softdrugs. Naar andere coffeeshops in de regio en naar de straathandel. Verondersteld mag worden dat deze softdrugs vervolgens toch doorverkocht worden aan minderjarigen. Daarmee wordt ook het beoogde effect van de 1-gramsmaatregel ondergraven.

Geen van de partijen ziet als gevolg van de invoering van de 1-gramsmaatregel positieve ontwikkelingen, waardoor de doorverkoop van softdrugs aan minderjarigen zou zijn verminderd. De politie ontvangt juist meer signalen over drugsgebruik en -bezit onder jongeren. Ook het jongerenwerk ziet momenteel meer jongeren die minderjarig zijn en geen doelgroep zijn van de coffeeshop, maar wel over softdrugs beschikken en die gebruiken. Deze groep wordt ook steeds jonger, zo blijkt uit de cijfers en ook uit gesprekken met de jongerenwerkers.

Uit de diverse gesprekken en de onderzoeken komt een beeld naar voren dat er sprake is van een toename van het gebruik onder minderjarige jongeren. Ook de straathandel lijkt te zijn

toegenomen. De 1-grammaatregel zou de straathandel zelfs in de hand hebben kunnen gewerkt. Vanwege de overlast, criminaliteit en veiligheidsrisico's die daaraan verbonden zijn, is dat een zeer zorgelijke ontwikkeling. Het gedogen van de verkoop via de coffeeshop is er juist op gericht de handel in softdrugs te reguleren en zo de nadelige gevolgen van de straathandel tegen te gaan.

Aangezien het softdrugsgebruik onder de minderjarige jongeren in Sliedrecht in de afgelopen jaren eerder is toegenomen dan afgenomen, concluderen wij dat de 1-grammaatregel helaas geen positief effect heeft gehad op het softdrugsbezit en -gebruik onder minderjarigen. De verkoop aan de jongvolwassenen lijkt zich vooral te hebben verplaatst naar de straat. Het is aannemelijk dat op straat ook de (door)verkoop aan minderjarigen plaatsvindt. Vanwege de nadelige gevolgen van die toegenomen straathandel, hebben wij geconcludeerd dat de 1-grammaatregel niet het gewenste effect heeft.

De burgemeester zal daarom het besluit nemen om de 1-grammaatregel per 1 januari 2023 op te heffen.

8. Vervolg

We ontvangen zeer zorgelijke signalen over het toenemende drugsgebruik bij onze jeugd en zien ook dat deze groep steeds jonger wordt. Wij blijven van oordeel dat het drugsgebruik onder onze jongeren moet worden teruggedrongen. Om dit te bereiken richten we ons op preventie en voorlichting aan de hand van het vastgestelde Preventie –en handhavingsplan 2020-2023. Drugspreventie speelt hierin een belangrijke rol. Met een integrale aanpak op de gebieden educatie, regelgeving en handhaving willen we inzetten op de preventie van middelengebruik.

We gaan na of we het Preventie –en handhavingsplan op onderdelen moeten intensiveren, om zo het drugsgebruik onder onze jongeren terug te kunnen dringen. We kijken ook kritisch naar de prioritering van de acties uit het plan. Hierbij kijken we zowel naar preventie als handhaving. Het jongerenwerk is bijvoorbeeld al druk bezig met het vormgeven van concrete acties. Er worden in samenwerking met Youz² effectieve jeugdinterventies ingezet om te zorgen dat o.a. softdrugsgebruik tijdig gesignaleerd wordt en dat er vroegtijdig hulp ingezet kan worden. Een voorbeeld van een dergelijke effectieve interventie is Moti-4³.

Uit het bovenstaande onderzoek, integrale analyse en gesprekken met partners is gebleken dat de straathandel in Sliedrecht is toegenomen. Zoals gezegd, levert dat overlast, criminaliteit en veiligheidsrisico's op. We geven daarom samen met onze veiligheidspartners prioriteit aan de aanpak van de straathandel. Recentelijk is door u de nieuwe APV aangenomen, die ons handvatten geeft om de lokale handhaving vorm te geven.

In afdeling 11 (Drugsoverlast) van de APV zijn bijvoorbeeld onderstaande artikelen opgenomen:

- Artikel 2:74 Drugshandel en drugsgebruik op straat. Onverminderd het bepaalde in de Opiumwet is het verboden zich op een openbare plaats op te houden al dan niet met of bij een voertuig met het kennelijke doel om, al dan niet tegen betaling, middelen als bedoeld in de artikelen 2 of 3 van de Opiumwet of daarop gelijkende waar af te leveren, aan te bieden of te verwerven, daarbij behulpzaam te zijn of daarin te bemiddelen.
- Artikel 2:74a Openlijk drugsgebruik. Het is verboden op of aan de weg, op een andere openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw middelen als bedoeld in de artikelen 2 of 3 van de Opiumwet of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te verrichten of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

Er zijn diverse instrumenten beschikbaar, waaronder het opleggen van een last onder dwangsom (LOD) bij drugshandel op straat. De Awb (art. 5:2 lid 1 onder b Awb) biedt hiertoe de mogelijkheid. Hiervoor hoeft lokaal niets aanvullends geregeld te worden in de APV. De

² Youz is een instelling voor verslavingszorg en preventie

³ Zie voor meer informatie <https://www.nji.nl/interventies/moti-4>

burgemeester is ingevolge de gemeentewet (art. 172) exclusief bevoegd de openbare orde te handhaven en mag dan ook een LOD ex. Art. 5:2 lid 1 onder b Awb toepassen in geval van schending art. 2:74 APV om herhaling te voorkomen. Een LOD is een bestuursrechtelijke maatregel, die ingezet kan worden naast een strafrechtelijk traject. Het een hoeft het ander dus niet uit te sluiten. De burgemeester zal dit middel, waar mogelijk, ook in Sliedrecht gaan inzetten.

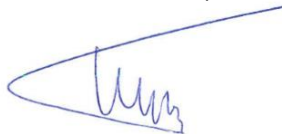
Naast voorgenoemde maatregel, wordt gewerkt aan een Integrale Aanpak Straathandel. Hierin werkt de gemeente Sliedrecht samen met de politie, jongerenwerk, BOA's, suswachten en de woningbouwcorporatie. Dit traject bestaat uit meerdere fases. In fase 1 worden concrete signalen van drugshandel verzameld om vervolgens in fase 2 gezamenlijk een integraal plan van aanpak te vormen, gebaseerd op de verzamelde signalen. Het traject bevindt zich momenteel in de eerste fase.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,

De secretaris,

De burgemeester,

N.H. Kuiper mca mcm

mr. drs. J.M. de Vries

Sliedrecht past 1 grams maatregel coffeeshop aan

SLIEDRECHT, 6 oktober 2022 – In 2017 is besloten dat jongvolwassenen (18-21 jaar) in de Sliedrechtse coffeeshop 1 gram softdrugs per dag mochten kopen in plaats van de 5 gram die landelijk als norm geldt. Het doel was om de doorverkoop aan minderjarigen te beperken. Op basis van een aan de raad toegezegde evaluatie is geconcludeerd dat deze maatregel helaas niet het beoogde effect heeft gehad. Het softdrugsgebruik onder minderjarigen in Sliedrecht is eerder toegenomen dan afgenomen. Daarnaast lijkt de handel te zijn verplaatst naar de straat. Burgemeester Jan de Vries heeft daarom besloten om de 1-gramsmaatregel per 1 januari 2023 op te heffen. Gezien de zorgelijke ontwikkelingen over het toenemende gebruik en de straathandel zal de gemeente Sliedrecht onverkort inzetten op de preventie van middelengebruik en wordt gewerkt aan een integrale aanpak van de straathandel.

Maatregel

Het gebruik van verdovende middelen heeft grote nadelige effecten op het functioneren van de gebruiker. Daarnaast levert illegale (straat)verkoop veel overlast op. Burgemeester heeft samen met het college gezocht naar de beste methode om dit tegen te gaan. "Het college zet zich in voor een veilige en gezonde leefomgeving. Het nadelige effect van het structureel gebruiken van verdovende middelen is groot. We ontvangen zeer zorgelijke signalen over het toenemende drugsgebruik bij onze jeugd en zien ook dat deze groep steeds jonger wordt. Daarnaast is er veel overlast van de illegale verkoop. In 2017 is maatregel ingesteld om de verkoophoeveelheden voor jongvolwassenen te beperken. Deze maatregel heeft niet het gewenste effect opgeleverd." aldus Burgemeester Jan de Vries

Preventie -en handhaving

Wij vinden het onverminderd belangrijk dat het drugsgebruik onder onze jongeren wordt teruggedrongen. Om dit te bereiken richten we ons op preventie en voorlichting aan de hand van het reeds vastgestelde Preventie –en handhavingsplan 2020-2023. Drugspreventie speelt hierin een belangrijke rol. Met een integrale aanpak op de gebieden educatie, regelgeving en handhaving willen we inzetten op de preventie van middelengebruik. Daarnaast wordt samen met onze partners gewerkt aan een Integrale Aanpak Straathandel om de illegale straathandel tegen te gaan.

Noot voor de redactie:

Burgemeester Jan de Vries licht zijn besluit toe in een persgesprek op donderdag 6 oktober om 14.00 uur op het Gemeentekantoor, Industrieweg 11 Sliedrecht. Laat u weten of u aanwezig kunt zijn?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de afdeling Communicatie, communicatie@sliedrecht.nl